

Borgarnesi 17. maí 2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um erfðabreyttar lífverur (EES-reglur, upplýsingagjöf til almennings), 516. mál.

Hér fer á eftir umsögn undirritaðs um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 18/1996 um erfðabreyttar lífverur, lagt fyrir Alþingi á 138. löggjafarþingi 2009-2010, 516. mál:

a) Almenn umsögn

Frumvarpið er liður í innleiðingu á tilskipun Evrópusambandsins nr. 2001/18/EB um sleppingu erfðabreyttra lífvera út í umhverfið. Við skoðun á einstökum greinum frumvarpsins hefur því einkum verið lögð áhersla á að ganga úr skugga um hvort orðalag teljist fullnægjandi með hliðsjón af ákvæðum tilskipunarinnar.

Í athugasemdum hér að neðan við einstakar greinar frumvarpsins eru viðbætur undirstrikaðar, en tvöfaldri yfirstrikun beitt til að auðkenna stafi, orð eða setningarhluta sem lagt er til að falli út.

b) Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins

3. grein

Orðskýring fyrir „*Slepping eða dreifing*“ í c-lið 3. greinar frumvarpsins virðist ekki í fullu samræmi við orðalag tilskipunar 2001/18/EB. Þar er talað um “deliberate release” í þeim tilvikum þar sem ekki er beitt sérstökum tálmunum (“specific containment measures”) til að tryggja öryggi og lágmarka snertingu erfðabreyttra lífvera við fólk og umhverfi. Í c-lið 3. greinar er hins vegar tiltekið að um sé að ræða ræktun, eldi eða sleppingu „*utan húss án þess að þær séu lokaðar af með veggjum*“. Samkvæmt orðalagi tilskipunarinnar getur „*slepping eða dreifing*“ ekki aðeins farið fram utanhúss, heldur hugsanlega einnig innanhúss í tilvikum þar sem afmörkun stendur ekki undir nafni sem “specific containment measures”. Ekki er sjálfgefið að veggir tryggi næga afmörkun hvað þetta varðar. Að þessu leyti er skilgreining frumvarpsins því þrengri en tilskipunarinnar. Því er lagt til að c-liður hljóði svo:

Slepping eða dreifing er sú aðgerð þegar erfðabreyttar lífverur, eða vara sem hefur þær að geyma, eru ræktaðar, aldar eða þeim hleypt (sleppt eða dreift) ~~utan húss án þess að þær séu lokaðar af með veggjum~~ beitt sé sérstökum tálmunum til að hindra að þær geti haft áhrif á fólk, aðrar lífverur, líffræðilega fjölbreytni eða umhverfið.

7. grein

Í 7. grein virðist vanta ákvæði um upplýsingagjöf til almennings og rétt almennings til að gera athugasemdir vegna umsókna um afmarkaða notkun erfðabreyttra lífvera. Slík notkun getur þó skipt verulegu máli fyrir þriðja aðila, t.d. vegna hugsanlegra áhrifa á markaðsstöðu matvælaframleiðenda með starfsemi í nánd við gróðurhús þar sem ræktun (afmörkuð notkun) erfðabreyttra lífvera fer fram. Því er lagt til að inn í upphaf 7. greinar verði bætt svohljóðandi ákvæði um upplýsingagjöf og rétt almennings í slíkum tilvikum:

a. (8.gr.)

Umhverfisstofnun skal kynna fyrir almenningi útdrátt úr umsókn um afmarkaða notkun erfðabreyttra lífvera. Almennigur getur borið fram athugasemdir til Umhverfisstofnunar innan 30 daga frá birtingu útdráttar úr umsókn.

Númer annarra greina breytist í samræmi við þessa viðbót.

Samkvæmt frumvarpinu virðist réttur almennings til upplýsinga og athugasemda þegar um er að ræða umsóknir um sleppingu erfðabreyttra lífvera eiga að takmarkast við rétt til upplýsinga „þegar erfðabreyttum lífverum er sleppt út í umhverfið“. Þarna virðist með öðrum orðum vanta að tryggður sé réttur almennings til að gera athugasemdir vegna umsókna um sleppingu. Því er lagt til að ákvæði um þennan rétt verði fellt inn í það sem nú er 1. mgr. a-liðar 7. greinar með eftirfarandi hætti:

ba. (98.gr.)

Umhverfisstofnun skal kynna fyrir almenningi útdrátt úr umsókn um sleppingu eða dreifingu erfðabreyttra lífvera og útdrátt úr umsókn um að setja erfðabreyttar lífverur eða vöru sem inniheldur erfðabreyttar lífverur á markað. ... o.s.frv.

Í samræmi við framanskráð er lagt til að a-liður þess sem nú er b-liður 7. greinar falli út:

cb. (109.gr.)

Umhverfisstofnun ber að upplýsa almenning í eftirfarandi tilvikum:

~~a. þegar erfðabreyttum lífverum er sleppt út í umhverfið á Íslandi í öðrum tilgangi en að setja þær á markað,~~

~~ab. þegar erfðabreyttum lífverum er sleppt út í umhverfið án leyfis, ... o.s.frv.~~

15. grein

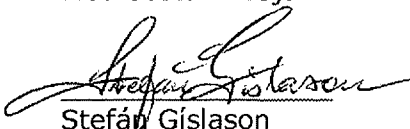
Orðalag 15. greinar stenst ekki samanburð við orðalag 9. greinar tilskipunar 2001/18/EB, þar sem fram kemur að *“Member States shall, without prejudice to the provisions of Articles 7 and 25, consult the public and, where appropriate, groups on the proposed deliberate release”*. Í tilskipuninni kemur með öðrum orðum skýrt fram að aðildarríkin skuli hafa samráð við almenning varðandi fyrirhugaðar sleppingar og að einnig skuli haft samráð við hópa eftir því sem við á. Þess vegna er ótækt að lögin feli í sér heimild til Umhverfisstofnunar til að „*mæla fyrir um að samráð skuli haft við almenning*“, eins og það er orðað í frumvarpinu. Því er lagt til að 15. grein hljóði svo:

~~2. mgr. 27. gr. laganna, sem verður 32. gr., orðast svo:~~

Umhverfisstofnun er heimilt að mæla fyrir um að skal hafa samráð ~~skuli haft~~ við almenning, ~~og eða~~ eftir því sem við á tiltekna hópa, um alla þætti hinnar fyrirhuguðu sleppingar eða markaðssetningar erfðabreyttra lífvera, t.d. með því að efna til opins áheyrnarfundar áður en endanleg ákvörðun um leyfisveitingu er tekin. Slíkur fundur skal auglýstur sérstaklega.

Umhverfisráðherra getur sett um það nánari ákvæði í reglugerð hvernig Umhverfisstofnun skuli haga samráði skv. 1. mgr.

Með bestu kveðjum

Stefán Gíslason

Umhverfisstjórnunarfræðingur MSc
Framkvæmdastjóri UMÍS ehf. Environice